

Міністерство освіти і науки України

Національний університет харчових технологій

**80 МІЖНАРОДНА НАУКОВА
КОНФЕРЕНЦІЯ
МОЛОДИХ УЧЕНИХ,
АСПІРАНТІВ І СТУДЕНТІВ**

*“Наукові здобутки молоді –
вирішенню проблем харчування людства
у ХХІ столітті”*

Частина 4

10–11 квітня 2014 р.

Київ НУХТ 2014

28. Негативні чинники української демократії в соціальній сфері

Олексій Маліков, Віктор Поденко

Національний університет харчових технологій

Така жадана демократія, про яку мріялось у 80-х, під прапором якої втілювалася одвічна мрія українського народу про власну державність на початку 90-х, яка вивела мільйони людей на майдани у 2004 р., сьогодні, по суті, стала заручницею політичних інтриг і нездатності держави впоратися з соціально-економічними труднощами перехідного періоду. Чому так сталося? Відповідь на це запитання криється в особливостях сучасної української демократії, а точніше – того формально-демократичного стану, у якому перебуває сьогодні українське суспільство.

Десятиліття українських реформ пройшло під знаменами демократизації, ринкової лібералізації, суверенізації. Нинішні програми уряду, переважної більшості політичних партій і громадських об'єднань побудовані на тій же системі цінностей: свобода, демократія, ринкова економіка. [1] Однак, як вважає В. Медведчук, на відміну від початку 90-х років, коли ці слова були потужним стимулом вивільнення і мобілізації суспільної енергії на вирішення справді епохальних завдань розриву з тоталітарним минулим і утвердження незалежної, суверенної держави, сьогодні вони

стали скоріше ритуальними деклараціями, які у суспільній свідомості не вельми співвідносяться з привабливою і мобілізуючою картиною майбутнього. Більш того, для значної частини населення цінності демократії, ринкової економіки виявилися істотно дискредитованими [2, 10-11]. Демократію в Україні можна віднести до конфронтаційної моделі легітимації політичної влади. Ця модель характеризується тим, що перехідний період (від колишнього, комуністичного типу суспільного устрою до ринкового) досить явно нав'язаний, він припускає боротьбу між елементами автократії і демократії, в результаті якої елементи першої диктують дещо інші швидкість та умови трансформації. Це підвищує імовірність повільної еволюції демократії, але, як вважає Ф.Шміттер, «без задоволення сподівань своїх громадян і без установлення прийнятного і передбачуваного кодексу правил для політичного змагання і співробітництва» [3,187] Серед основних проблем становлення української демократії можна назвати наступні:

- зміцнення конституційних засад демократії;
- створення надійних гарантій еволюційного розвитку українського суспільства, які виключали б можливість соціальних потрясінь, забезпечували незворотний характер суспільних перетворень;
- забезпечення динамічного переходу до ринкової економіки як економічного фундаменту демократії;
- обрання адекватної моделі демократичних перетворень. Послаблення демократичних начал у розбудові української держави значною мірою є наслідком прорахунків у реформуванні механізмів влади та управління, загостренням політичної боротьби, яка часто блокує діяльність інститутів влади і державного управління, застосування законів.[1] На жаль, сьогодні ще далеко не всі суб'єкти політичного процесу в Україні починають усвідомлювати, що свобода не має нічого спільного з уседозволеністю та протиправними діями; що демократія – це не тільки право вільно висловлювати свої думки, але й відповідальність за висловлене, а також реальне забезпечення проголошених демократичних принципів організації спільного життя; що ринкову економіку в розвинутих країнах давно вже включено у демократичну систему відносин соціальної держави, оскільки в іншому раз втрачається її головне призначення – задоволення потреб усього суспільства.

Американський політолог Ларрі Даймонд вважає, що за останній час сильно зросла корупція. А демократія стала дуже неліберальною: «За останні три роки демократія в Україні згортається загрозливими темпами. Чи демократична ще Україна? Схоже, тут залишився мінімум дуже неліберальної демократії, корупція сильно виросла. Цей чинник набрав загрозливі масштаби в порівнянні з попередніми роками, хоча і тоді це було серйозною проблемою» [4].

Література

1. *Воронкова В.Г.* Гуманітарний вісник Запорізької державної інженерної академії: Збірник наукових праць / Гол. ред. В.Г. Воронкова. – Вип. 34// стаття: Латигіна Н.А. «Українська демократія сьогодні - спроби та помилки». – Запоріжжя: Вид-во ЗДІА, 2008. – 241 с.– С.60.
2. *Медведчук В.* Новий вимір демократії. – К., 2001. – 144 с.Сербин Р. Демократичні засади розбудови сильної держави // Підприємництво, господарство і право. – 2003. –№3. – С.71-74.
3. *Tyzhden.ua* [Електронний ресурс]: Інтернет портал. – Тиждень стаття відомий американський політолог Л.Деймонд «думки про Українську демократію». – Режим доступу: <http://tyzhden.ua/News/94054/>. – Назва з екрану.